

College van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren
Heremastate 1
8511 AA Joure

Joure, 29 januari 2020

Betreft: advies gezondheidsbeleid en preventie- en handhavingsplan

Geacht college,

De Adviesraad Sociaal Domein De Fryske Marren (hierna adviesraad) is op 9 december 2019 door de beleidsmedewerker mevrouw G. Seinstra gevraagd advies uit te brengen aan uw college over het concept Gezondheidsbeleid gemeente De Fryske Marren 2020-2024 (hierna gezondheidsbeleid). Op 18 december 2019 is door de beleidsmedewerker de heer A. Otten een aanvraag tot advies bij de adviesraad ingediend met betrekking tot het concept Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet van de gemeente De Fryske Marren over de jaren 2020-2024 (hierna preventie- en handhavingsplan).

Gelet op het feit dat het preventie- en handhavingsplan overlap en raakvlakken heeft met het gezondheidsbeleid, is door de adviesraad in samenspraak met de beleidsmedewerkers besloten ten aanzien van beide beleidsdocumenten één gezamenlijk advies uit te brengen.

Bovengenoemde beleidsplannen zijn op de reguliere vergadering van 15 januari 2020 aan de leden van de adviesraad gepresenteerd. De beleidsmedewerkers mevrouw G. Seinstra en de heren G. Bax en A. Otten hebben hierop een uitvoerige toelichting gegeven.

Het gezondheidsbeleid lezen wij als een ambitieus plan, dat uitgaat van 'positieve gezondheid' en gezondheidsbeleid verbindt met andere beleidsterreinen zoals het sociale domein, participatie en de omgevingsvisie. De uitgangspunten en ambities uit het beleid kunnen wij onderschrijven.

Tijdens de presentaties op de plenaire vergadering van 15 januari jongstleden heeft de adviesraad vragen gesteld over het ambitieniveau en met name de weg die de gemeente denkt te bewandelen om de gestelde doelen te halen. Naar onze mening ontbreekt het in beide beleidsstukken aan twee elementen, wat de kracht, haalbaarheid en geloofwaardigheid van de beleidsplannen niet ten goede komt.

Adviesraad Sociaal Domein De Fryske Marren
Postbus 101
8500 AC Joure
www.adviesraadsociaaldomein-defryskemarren.frl

Contactpersoon:
Alida Bakker
Ambtelijk secretaris
a.bakker@defryskemarren.nl

Ten eerste zijn we van mening dat in het beleid duidelijker naar voren moet komen hoe de gemeente denkt de gestelde doelen te halen. Met andere woorden: de weg ernaar toe komt onvoldoende uit de verf. Een voorbeeld hiervan is de beschrijving onder de paragrafen 4.2.1 en 4.2.2. Hier worden resultaten beschreven en niet wat de gemeente wil gaan doen om die resultaten te bereiken. Wij adviseren de doelen en welke inspanningen de gemeente daarvoor gaat doen meer SMART te formuleren. Verderop in dit advies gaan wij hier nader op in.

Het tweede element vinden we niet minder belangrijk, namelijk het ambitieniveau van de gemeente zelf. De burger mag de overheid en in dit geval de gemeente beschouwen als niet alleen de beleidsmaker en –bepaler, maar ook als het goede voorbeeld. Hier schort het naar onze mening aan. Voorbeelden zijn hierbij: het niet voorop lopen met het anti-rookbeleid, het niet meenemen van de problematiek rond lachgas en drugs in het algemeen. Ook ten aanzien van het alcoholgebruik constateren we een tweeslachtigheid die de ‘opvoedende’ taak en voorbeeldfunctie geen goed doet. De ‘alcoholisch getinte’ nieuwjaarsreceptie, het gedoogbeleid wat betreft de ketenproblematiek, maar vooral ook het gemis aan of gebrekkige wijze van handhaving bij de verstrekking van alcohol zijn punten die de adviesraad zorgen baren.

Hieronder vindt u een aantal opmerkingen en adviezen bij de ambities uit het concept gezondheidsbeleid en het daaraan gerelateerde preventie- en handavingsplan.

Bij de eerste ambitie – gezonde fysieke en sociale leefomgeving – wordt in de inleiding (3.1) aandacht besteed aan luchtverontreiniging vanuit verkeer, industrie en veehouderijen. Wij missen hier de luchtverontreiniging door fijnstof ten gevolge van het stoken van open haarden, vuurkorven, vuurwerk, paasvuren en dergelijke. Hetzelfde geldt voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij onder andere de lelieteelt, zeker wanneer deze vlakbij de bebouwde omgeving plaatsvindt. Deze vormen van luchtverontreiniging leiden tot klachten en zorgen bij de inwoners.

Bij wat de gemeente wil gaan doen, missen wij acties ten aanzien van luchtverontreiniging in de vorm van bijvoorbeeld een vuurwerkverbod, dan wel het realiseren van vuurwerkvrije zones nabij bijvoorbeeld bejaardentehuizen en scholen of een verbod van paasvuren. Wij adviseren acties ten aanzien van luchtverontreiniging in het gezondheidsplan plan op te nemen.

Bij ambitie drie wordt ingezet op voldoende plaatsen waar jongeren kunnen ontspannen. Hierbij worden het sport- en bewegingsaanbod en groen in de omgeving genoemd. In de strijd tegen overgewicht (ambitie vijf) wil de gemeente gezond gedrag stimuleren via de fysieke omgeving. Ook ten aanzien van het vitaal ouder worden (ambitie vier) wordt ingezet op een aanbod van sport en bewegen (beweegtuinten). Afgelopen jaren heeft de gemeente juist veel groen geminimaliseerd, zijn er onvoldoende speelveldjes voor de jongste jeugd, voor sportaccommodaties gaat er een huurverhoging komen en de subsidie op dorpshuizen en cultuur wordt afgebouwd. Voor de burger is dit beleid moeilijk te verenigen met de ambities uit het gezondheidsbeleid.

Ten aanzien van het ambitieniveau vier ontbreekt het aan actiepunten met betrekking tot het stimuleren van het participeren van ouderen in de vorm van werk of vrijwilligerswerk. Er wordt aan voorbijgegaan dat juist dit kan bijdragen aan positieve gezondheid. Dit vergt duidelijk maatwerk. We vinden deze vormen van participeren te weinig in het gezondheidsplan terug. Een actie in algemene zin zou kunnen zijn dat financiële belemmeringen voor het participeren (bijvoorbeeld de vrijwilligersbijdrage niet korten op een uitkering) worden weggenomen.

Onder gezonde leefstijl (ambitie vijf) moet het deel over drugs (en lachgas!) nog ingevuld worden. Als adviesraad maken wij ons zorgen over het lachgasgebruik en het blowen door jongeren, onder andere in uitgaansgelegenheden. Wij zijn dan ook benieuwd hoe dit deel door een trainee uitgewerkt gaat worden en zien graag het resultaat hiervan tegemoet.

In paragraaf 7.2. gaat het gezondheidsplan in op acties wat betreft de aanpak van het roken. Ons valt op dat de gemeente hier niet een voortrekkersrol pakt. Zo is er nog geen sprake van een rookvrij gemeentehuis met een rookverbod in de directe omgeving. Er wordt slechts gesproken over een *streven* naar rookvrije gemeentelijke locaties vanaf 2021. Onzes inziens zou hier horen te staan dat vanaf 1 januari 2021 alle gemeentelijke locaties rookvrij zijn.

Wij hebben voor het beleid ten aanzien van het gebruik van alcohol door jongeren, onderdeel van ambitie vijf, tevens gekeken naar het preventie- en handhavingsplan, omdat wij deze twee beleidsonderdelen niet los van elkaar kunnen zien.

Het valt ons op dat de gemeente het aantal alcoholintoxicaties onder jongeren wil terugdringen. Alcoholintoxicatie kan een ernstig gevolg zijn van alcoholgebruik. Wij adviseren dan ook in te zetten op het alcoholgebruik onder jongeren en dit terug te dringen. Voor het realiseren hiervan zijn preventie en handhaving noodzakelijk.

In het preventie- en handhavingsbeleid wordt onder paragraaf 5.1 gesteld dat de gemeente de afgelopen jaren geen concrete preventieve acties heeft uitgezet. Dat is wel heel spijtig, gezien de omvang van het probleem. Hetzelfde geldt voor gehele handhaving van de Drank- en Horecawet, die nog niet goed van de grond is gekomen.

Wij vinden het dan ook positief dat u voor de komende vier jaar wilt inzetten op een gemeentelijk regisseur alcoholbeleid en adviseren u dringend daar financiële middelen voor vrij te maken.

Wat betreft preventieve acties adviseren wij samen te werken met instanties met expertise op dit terrein (GGD, Verslavingszorg Noord Nederland, Trimbos Instituut) en te kijken naar beschreven (effectieve) interventies.

Wij onderschrijven de constatering dat de gemeente moet inzetten op uitbreiding van de capaciteit van buitengewone opsporingsambtenaren (boa's). Mogelijk kunnen boa's met zijn tweeën opereren en maakt dit het handhaven efficiënter. Gelet op de bekendheid van de handhavers bij het publiek, waardoor er niet snel een heterdaadsituatie wordt geconstateerd, valt ook te denken aan het uitruilen van handhavers uit naburige gemeenten.

Wij vragen ons af of er nog andere mogelijkheden zijn om het alcoholgebruik door jongeren aan te pakken. Wij adviseren dan ook te kijken hoe andere gemeenten dit – al dan niet succesvol – aanpakken. Wij zien zelf nog een aantal mogelijkheden en adviseren onderstaande maatregelen ten aanzien van uw beleid te overwegen.

- Aanpassen van de sluitingstijden van de horeca. Hiervoor is samenwerking met aangrenzende gemeenten nodig, anders verplaatst het probleem zich.
- Beperken van alcoholgebruik in sportkantines, bijvoorbeeld voor 18.00 uur geen alcohol schenken.
- Samenwerken met politie ten aanzien van overlast door jongeren of jongeren die met een alcoholintoxicatie worden aangetroffen.
- Aanbieden van alternatieve vrijetijdsbesteding aan jongeren. Verveling en op straat rondhangen kan makkelijk leiden tot alcoholgebruik. In dit verband verwijst de adviesraad naar het IJslandse preventiemodel (Trimbos Instituut), waarmee onder andere in de gemeente Súdwest-Fryslân gewerkt wordt. Daarnaast is er het programma LEF, dat in de gemeente Edam-Volendam wordt uitgevoerd.

We veronderstellen dat beide beleidsplannen in hun uitwerking zeker kunnen bijdragen aan de geformuleerde ambities. We vragen ons echter af of de gevraagde financiële middelen hiervoor voldoende zijn. Temeer omdat wij verwachten dat er voor bepaalde actiepunten (zoals handhaving en actiever vrijwilligersbeleid) meer financiële ruimte nodig is.

De adviesraad is dan ook benieuwd naar de verdere uitwerking van dit ambitieuze gezondheidsbeleid en van het preventie- en handhavingsbeleid en wil daarvan graag kennisnemen.

Met vriendelijke groet,

Adviesraad Sociaal Domein De Fryske Marren,

H.J. Laros, voorzitter

J. Bosma, secretaris